

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I KARLSTAD**

DOM
2017-10-03
Meddelad i Karlstad

Mål nr
2290-17

SÖKANDE

KONE Aktiebolag, 556234-4639
c/o Erik Klein KONE AB
Kronborgsgränd 13
164 96 Kista

KONKURRENSVERKET	
2018-06-01	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

MOTPART

Landstinget i Värmland
Upphandling och avtal
651 82 Karlstad

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår KONE:s ansökan om överprövning.

Dok.Id 190953

Postadress

Box 568
651 12 Karlstad

Besöksadress

Rådhuset, Stora
torget

Telefon

054-14 85 00

E-post: forvaltningsrattenikarlstad@dom.se
www.forvaltningsrattenikarlstad.domstol.se

Telefax

054-14 85 30

Expeditionstid

måndag–fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Landstinget i Värmland har genomfört en upphandling avseende hisservice. Upphandlingen genomfördes som ett öppet anbudsförfarande. Landstinget har efter utvärdering av inkomna anbud från ThyssenKrupp Elevator Sverige AB (härefter ThyssenKrupp) och KONE AB (härefter KONE) tilldelat ThyssenKrupp kontraktet i tilldelningsbeslut den 12 maj 2017. Leverantörerna prövades inledningsvis mot de kvalificeringskrav som ställts i förfrågningsunderlaget samt mot de obligatoriska krav som ställts på anbudet och efterfrågad tjänst. Båda anbuden gick vidare till anbudsutvärderingen. Anbudsutvärderingen har därefter skett enligt den modell som finns angiven i förfrågningsunderlagets administrativa föreskrifter ”Prövning av anbud”. Utvärderingskriteriet var pris. Landstinget beslutade att teckna avtal med ThyssenKrupp då anbudet bedömdes uppfylla samtliga obligatoriska krav och var det mest ekonomiskt fördelaktiga anbudet.

YRKANDEN M.M.

KONE har ansökt om överprövning av upphandlingen och yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen ska rättas på så sätt att utvärderingen ska göras om varvid ThyssenKrupps anbud ska förkastas eftersom tilldelning gjorts trots att ThyssenKrupp inte uppfyllt samtliga skakrav i förfrågningsunderlaget. Som skäl för sin talan anför *KONE* i huvudsak följande.

KONE har lidit skada på grund av felaktig tilldelning av ramavtalet då ThyssenKrupp inte kan anses ha uppfyllt samtliga skakrav. I kravspecifikationen punkten 5 står tydligt att det i anbudet ska anges vilka rutiner som gäller vid felanmälan och villkor vid eventuella reklamationer och returer av reservdelar. ThyssenKrupp har inte redovisat några rutiner för hur eller under vilka villkor en reklamation eller retur av reservdelar genomförs.

I enlighet med bilagan ”Administrativa föreskrifter” punkten 3.7.3 ska leverantören ha rutiner för att säkerställa att alla miljölagar och föreskrifter som berör verksamheten efterlevs. Det vill säga egenkontroll. Leverantör ska inkomma med handlingar som styrker detta arbete. ThyssenKrupp har till sitt anbud redovisat bilaga E som svar. Bilaga E består av ett ISO 14001:2005 certifikat daterat den 28 maj 2005. Utöver att en ISO certifiering ska förnyas vart tredje år enligt svensk certifiering går det omöjligt att utifrån bifogade handlingar bedöma att ThyssenKrupp har en rutin för egenkontroll som säkerställer att miljölagar och föreskrifter efterlevs. ThyssenKrupp har även bifogat en bilaga B, KMA-plan. Bilagan utgör visserligen en kvalitets- och miljöplan anpassad för uppdraget men inte heller av denna bilaga framgår rutiner för hur egenkontroller utförs för att säkerställa att miljölagar och föreskrifter som berör verksamheten efterlevs. Därmed kan inte heller detta krav betraktas som uppfyllt.

KONE yrkar att en ny utvärdering ska genomföras där ThyssenKrupps anbud, som inte uppfyller ställda krav, inte ska prövas då det strider mot likabehandlingsprincipen att pröva ett anbud som borde ha förkastats. KONE yrkar vidare att rätten ska besluta att upphandlingen inte får avslutas förrän sådan rättelse skett. KONE anser sig vara skadelidande/komma att lida skada på grund av det felaktiga beslutet i enlighet med 20 kap. 6 § LOU.

Som stöd för sin talan bifogar KONE tilldelningsbeslut, ThyssenKrupps anbud, uppställda ska-krav samt sitt eget anbud med bilaga som redovisar KONE:s rutiner för reklamation och reservdelar.

Landstinget anser att KONE:s ansökan om överprövning ska avslås. Landstinget anför bland annat följande.

Vad gäller reklamationer och reservdelar har landstinget inte krävt någon särskild nivå eller omfattning på leverantörens redovisning. Landstinget har bedömt att ThyssenKrupps anbud uppfyller punkt 5 i kravspecifikationen.

Avslutningsvis konstaterar landstinget att det i anbudet från KONE, anbudsbilaga 7 under rubriken ”reservdelar och reservdelshantering”, inte finns någon information som specifikt handlar om villkor för retur av reservdelar. Genom att landstinget ansett att även KONE:s anbud uppfyller de obligatoriska kraven har leverantörerna därmed behandlats lika i detta avseende.

Vad gäller miljölagar och egenkontroll har ett antal frågor och svar publicerats som en del av upphandlingsdokumentationen. En av frågorna som besvarats gäller punkten 3.7.3 och om landstinget accepterar ett ISO 14001 miljökvalitetssystem-certifikat som ett dokument som styrker att egenkontroller och rutiner för att säkerställa miljölagar finns. Landstinget besvarade denna fråga jakande. ThyssenKrupp har till sitt anbud bifogat en bilaga H som är bevis på miljöcertifiering enligt ISO 14001. I anbudsbilaga A under rubriken "Miljö" skriver ThyssenKrupp att bolaget alltjämt är certifierade enligt standarden ISO 14001. Därutöver har ThyssenKrupp i anbudsbilaga B, i kvalitets-, miljö- och arbetsmiljöplan utförligt beskrivit sin miljöplan och sina rutiner. Landstinget har därför bedömt att ThyssenKrupp uppfyller det obligatoriska kravet i punkten 3.7.3.

Som stöd för sin talan bifogar landstinget ThyssenKrupps anbudsbilaga H med rutiner för service, reparationer, felanmälan och jourtelefon, KONE:s anbudsbilaga 7, frågor och svar i upphandlingsdokumentationen samt tre bilagor angående ThyssenKrupps miljöcertifiering och miljöplan.

KONE har tillagt bland annat följande.

Landstinget har felaktigt jämfört de två aktörernas bilagor. Landstinget hänvisar till KONE:s bilaga för "Organisation och kapacitet". Bilagan är inte tänkt att redovisa rutiner för reklamation och hanteringar. För att redovisa och uppfylla det ställda ska-kravet har bilaga 9 bifogats anbudet. Det framgår tydligt att KONE redovisat sina rutiner i bilaga 7 samt 9. Till skillnad från ThyssenKrupp har KONE redovisat sina rutiner utförligt.

Landstinget har därefter tillagt bland annat följande.

Att ThyssenKrupps bilaga, i innehållsförteckningen benämnd "villkor reklamation reservdelar" saknas i anbudet saknar betydelse då de av landstinget efterfrågade uppgifterna framgår på andra ställen i anbudet.

Landstinget vidhåller att det i anbudet från KONE, anbudsbilaga 7, saknas information som specifikt handlar om villkor för retur av reservdelar. Landstinget konstaterar att det även i den av KONE åberopade anbudsbilagan 9 "Reklamationshantering" saknas information om villkor för retur av reservdelar. Genom att landstinget trots avsaknad av information om

villkoren för retur av reservdelar i KONE:s anbud ansett att även KONE uppfyller de obligatoriska kraven har båda leverantörerna behandlats lika i detta avseende.

Som stöd för sin talan bifogar landstinget KONE:s anbudsbilaga 9 ”Reklamationshantering”.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Bestämmelser

En upphandlande myndighet ska enligt 4 kap. 1 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada ska rätten enligt 20 kap. 6 § LOU besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Upphandlingsföreskrifterna

Av landstingets upphandlingsföreskrifter punkten 2.1 ”Obligatoriska krav” framgår att förfrågningsunderlaget med bilagor innehåller ett antal obligatoriska krav som måste vara uppfyllda för att ett anbud ska kunna prövas, utvärderas och antas. Angående anbudets form och innehåll framgår i punkten 2.2 att efterfrågade uppgifter ska besvaras direkt i förfrågningsunderlagets dokument. Det framgår vidare att det, om hänvisning till annat dokument görs, är viktigt att det tydligt framgår under vilken punkt eller rubrik i detta dokument som informationen finns samt att anbud kan komma att för-

kastas om svaren är ofullständiga eller saknas. Under punkten 2.4 framgår att anbud ska lämnas för hela leveransen.

I punkten 3.7.3 "Egenkontroll" i upphandlingsföreskrifterna framgår att leverantören ska ha rutiner för att säkerställa att alla miljölagar och föreskrifter som berör verksamheten efterlevs samt inkomma med handlingar som styrker detta arbete.

Kravspecifikationen

I punkten 5 "Felanmälan" i kravspecifikationen anges att det i anbudet ska anges vilka rutiner som gäller vid felanmälan och villkor vid eventuella reklamationer och returer av reservdelar.

Förvaltningsrättens bedömning

Kravet på egenkontroll i punkten 3.7.3 upphandlingsföreskrifterna

I punkten 3.7.3 ställs ett krav på att leverantören ska ha rutiner för att säkerställa att miljölagar och föreskrifter som berör verksamheten efterlevs samt att leverantören ska inkomma med handlingar som styrker detta arbete.

Enligt landstingets yttrande daterat den 2 juni 2017 framgår att ett antal frågor och svar utgjort en del av upphandlingsdokumentationen. I dessa frågor och svar har landstinget gällande punkten 3.7.3 angett att landstinget accepterar en certifiering enligt ISO 14001 som ett dokument till styrkande av företagets egenkontroll och rutiner för att säkerställa att miljölagar efterlevs.

KONE har bland annat invänt att den aktuella ISO-certifieringen är daterad år 2005 och måste förnyas vart tredje år. ThyssenKrupp har emellertid i sin anbudsbilaga A uppgett att bolaget är certifierade enligt ISO 14001 vilket landstinget tolkat som att ThyssenKrupp alltså är certifierade enligt standarden.

Sedan landstinget närmare utvecklat sin syn på denna fråga och ingivit ett antal dokument har KONE inte återkommit i frågan. Förvaltningsrätten bedömer mot denna bakgrund att landstingets inställning är rimlig och kan godtas. ThyssenKrupp får genom hänvisningen till sin certifiering enligt ISO 14001 och vad i övrigt framkommit anses ha uppfyllt ska-kravet i punkten 3.7.3. Det saknas därmed skäl att utesluta ThyssenKrupps anbud på denna grund.

Kravet på villkor för eventuella reklamationer och returer av reservdelar, punkten 5 i kravspecifikationen

Förvaltningsrätten har valt att inte närmare redovisa parternas argumentering i denna fråga. Landstinget har nämligen invänt att principen om likabehandling inte har frångåtts vid upphandlingen då landstinget även godtagit KONE:s anbud under punkten 5 trots avsaknad av information om bolagets villkor för retur av reservdelar. Om denna invändning är befogad behöver rätten inte närmare pröva eventuella brister i ThyssenKrupps anbud.

Landstingets invändning att även KONE:s anbud varit ofullständigt hänför sig till punkten 5 i förfrågningsunderlaget, d.v.s. samma punkt som återopas till stöd för KONE:s talan att ThyssenKrupp inte uppfyllt de obligatoriska kraven i förfrågningsunderlaget. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att landstingets invändning mot KONE:s anbud kan beaktas vid förvaltningsrättens bedömning.

Förvaltningsrätten delar landstingets bedömning att även KONE:s anbud i punkten 5 har varit ofullständigt då en redogörelse för villkoren för retur av reservdelar saknas i såväl anbudsbilaga 7 som anbudsbilaga 9 som KONE hänvisat till. KONE har visserligen beskrivit sina rutiner för felanmälan och reklamationer. I anbudsbilaga 7 nämns under rubriken ”Reservdelar och reservdelshantering” även hanteringen av reservdelar i frågor som avser

lagerhållning och tillgänglighet. Vilka villkor som gäller vid *retur* av reservdelar nämns emellertid inte. Då landstinget inte har uteslutit varken KONE eller ThyssenKrupps anbud på grund av brister hänförliga till den aktuella punkten har bolagen behandlats lika i detta avseende.

Det finns omständigheter som talar för att KONE:s invändningar mot ThyssenKrupps anbud har fog för sig. Även om så skulle vara fallet anser förvaltningsrätten dock att detta inte har någon avgörande betydelse, då även KONE:s anbud haft brister i detta avseende.

Sammanfattande bedömning

Mot bakgrund av vad som framgår ovan konstaterar förvaltningsrätten att v/arken anbudet från ThyssenKrupp eller KONE uppfyller det aktuella ska-kravet i punkten 5. Båda anbuden har emellertid bedömts på ett likartat sätt av landstinget som trots bristerna har godtagit och utvärderat båda leverantörernas anbud. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att landstinget inte har handlat i strid med likabehandlingsprincipen genom att inte utesluta ThyssenKrupps anbud (jfr Kammarrätten i Göteborgs avgöranden i mål nr 3244-13 och 3245-13). KONE kan därmed inte anses ha lidit skada då bolaget brutit i samma ska-krav som ThyssenKrupp. Inte heller i övrigt har det framkommit att landstinget brutit mot någon av de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag vid sin hantering av ska-kraven. Det saknas därmed skäl för ett ingripande enligt LOU på de grunder som KONE anfört.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. För information om hur man överklagar, se bilaga (DV 3109/1B).

Joar Berglund

Rådman

Föredragande har varit Sanna Gård.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.